

7.6

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä mahdollisimman konkreettisesti alla olevissa asioissa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytännön järjestämiseen liittyvät keskeiset paikalliset linjaukset

- ennaltaehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamallit

Oppilaalla on oikeus saada laadukasta perusopetusta sekä tarvitsemaansa ohjausta ja tukea oppimiseensa ja koulunkäyntiinsä kaikkina työpäivinä. Kauniaisten perusopetuksessa oppilaat saavat tarvitsemansa oppimisen ja koulunkäynnin tuen ensisijaisesti omassa koulussaan. Laadukkaalla perusopetuksella ehkäistään oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksia ja niiden kasautumista. Kauniaisten perusopetuksessa opetuksen järjestämisen perustana on oppimista ja koulunkäyntiä, kasvua, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä tukeva toimintakulttuuri. Monipuolisten pedagogisten menetelmien ja oppimisympäristöjen hyödyntäminen, sosiaalisia- ja tunnetaitoja tukevien menetelmien käyttäminen sekä joustavat opetusjärjestelyt ovat osa ennaltaehkäisevää toimintaa.

Opetuksen eriyttäminen on kaikkeen opetukseen kuuluva ensisijainen keino ottaa huomioon oppilaiden erilaisuus. Tällöin keskiössä ovat eri oppilaille ominaiset oppimistavat, työskentelyn rytmi, erilaiset valmiudet ja kiinnostuksen kohteet. Lisäksi huomioidaan itsetuntoon ja motivaatioon kytkeytyvät tarpeet. Opetusta voidaan eriyttää opiskelun laajuuden, syvyyden ja etenemisnopeuden vaihtelulla.

Oppilaan opiskelu järjestetään pienemmässä oppilasryhmässä oppilaan omassa koulussa erityisryhmässä erityisopettajan johdolla silloin, kun hänen tuen tarpeensa tätä edellyttää. Ryhmämuotoista tukea tarjotaan osa- tai kokoaikaisen erityisryhmän tai integraatioryhmän muodossa, inklusioperiaatetta noudattaen. Järjestelyt kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

- toiminta ja yhteistyö nivelvaiheissa

Siirtymävaiheiden yhteiset käytänteet (esiopetuksesta perusopetukseen, alaluokilta yläluokille ja perusopetuksesta toiselle asteelle) kuvataan kaupunkitasoisessa nivelvaiheiden vuosikellossa ja Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 11 ja ruotsinkielisessä perusopetuksen opetussuunnitelmassa luvussa 6. Toimintaa tarkennetaan vuosittain lukuvuosisuunnitelmissa.

Siirtymävaiheissa käydään henkilökunnan ja tarvittaessa koulun ja kodin välistä keskustelua siirtymisen sujuvoittamiseksi. Kouluilla on nimetyt henkilöt, jotka ovat vastuussa nivelvaiheiden sujumisesta. Esikoululaiset käyvät tutustumassa kouluun keväällä ennen koulunaloitusta. Myös kuudesluokkalaiset käyvät tutustumassa yläasteeseen. Kouluissa järjestetään aktiviteetteja ja tapahtumia yhteenkuuluvuuden lisäämiseksi.

- oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden suunnitelmallinen seulonta tuen järjestämiseksi

Oppilaiden oppimista ja kouluhyvinvointia seurataan ja arvioidaan koulupäivän aikana tapahtuvana arviointina sekä Kauniaisissa sovittuja seulonta- ja arviointityökaluja suunnitelmallisesti käyttäen. Saatua arviointitietoa hyödynnetään yksittäisen oppilaan tuen tarpeen havaitsemiseksi ja tuen järjestämiseksi sekä koko koulu yhteisön hyvinvoinnin kehittämiseksi.

- yhteistyö, vastuut ja työnjako opetustoimessa sekä muiden hallintokuntien kanssa

Tuki järjestetään oppilaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti opettajien ja tarvittaessa moniammatillisena yhteistyönä. Opetushenkilöstö arvioi oppilaan tuen tarvetta, suunnittelee tukea ja tukee oppimista

yhteistyössä oppilaan asian edellyttämien opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa. Käytännöt, toimintamallit ja vastuut yhteistyössä kuvataan tarkemmin Kauniaisten opiskeluhoollon suunnitelmassa ¹

- yhteistyö opiskeluhoollon palveluista vastaavien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa tuen tarpeen arvioinnissa, tuen suunnittelussa, järjestämisessä sekä käytännön toteuttamisessa

Kauniaisten opiskeluhoollon suunnitelman luvussa 4 kuvataan toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseen, oppilaan ohjaamiseen opiskeluhoollon palveluihin sekä moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen.

- kotien kanssa tehtävän yhteistyön keskeiset toimintaperiaatteet oppimisen ja koulunkäynnin tuen kysymyksissä

Tuen järjestelyt suunnitellaan ja toteutetaan oppilaan yksilölliset tarpeet huomioiden. Tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja oikea-aikaisesti aloitetut ja joustavat tukitoimet ovat merkittäviä asioita oppilaan oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetuksen ja tuen järjestämisessä ollaan aina yhteistyössä oppilaan ja huoltajien kanssa. Oppilas osallistuu itseään koskevien asioiden käsittelyyn ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti siten, että oppilaan osuus kasvaa siirryttäessä ylemmille vuosiluokille.

Koulussa järjestetään vanhempainiltoja eri teemoilla. Koulut järjestävät tilaisuuden henkilökohtaisille keskusteluille huoltajien kanssa kerran lukuvuodessa. Huoltajia kannustetaan ottamaan yhteyttä opettajiin tarpeen mukaan.

Lukuvuosisuunnitelmissa kuvataan tarkemmin yhteistyötä kodin kanssa.

- oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet eri hallintopäätöksissä

Yleisen tuen antaminen ei edellytä erillisiä hallintopäätöksiä. Mikäli yleisen tuen piirissä oleva oppilas tarvitsee erityisiä apuvälineitä tai muita palveluita, päätöksen niistä tekee rehtori.

Tehostettuun tukeen siirtyminen edellyttää pedagogisen arvion laatimista. Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Rehtori hyväksyy tehostettuun tukeen siirtymisen tai palaamisen takaisin yleisen tuen piiriin tämän moniammatillisen käsittelyn perusteella. Opetuspäällikkö päättää mahdollisista muista palveluista ja apuvälineistä.

Erytyiseen tukeen siirtyminen edellyttää pedagogisen selvityksen laatimista. Erytyisen tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin tehostetun tuen piiriin sekä oppiaineiden yksilöllistäminen edellyttävät opetuspäällikön viranhaltijapäätöstä. Erytyisen tuen päätöksessä päätetään myös mahdollisten palveluiden ja erityisten apuvälineiden tarve.

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa.

Käytännön toimintamalleja tarkennetaan lukuvuosittain Kauniaisten perusopetuksen lukuvuosisuunnitelmissa.

Yleinen tuki

¹ Opiskeluhoollon suunnitelma, SOVV § 33, 7.6.2023; SUUS § 32, 31.5.2023

- yleisen tuen käytännön järjestäminen
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken
- yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa

Yleistä tukea annetaan luokanopettajan/aineenopettajan ja erityisopettajan yhteistyönä.

Yleisen tuen aikana oppilaan oppimista tuetaan ensisijaisesti opetusta eriyttämällä ja joustavilla ja monipuolisilla opetusmenetelmillä ja tukimateriaaleilla. Opetuksessa otetaan huomioon sekä ryhmän että yksittäisen oppilaan tarpeet. Opettaja kohtaa jokaisen oppilaan yksilöllisesti ja antaa oppilaalle hänen oppimisvaiheeseensa sopivia tehtäviä. Monipuolinen arviointi ja siihen perustuvan ohjaavan palautteen antaminen ovat opettajan keskeisiä pedagogisia keinoja oppilaan oppimisen tukemisessa.

Luokanopettaja/luokanohjaaja seuraa oppilaan koulunkäynnin etenemistä oppimisen vaikeuksien ehkäisemiseksi. Luokanopettajalla/luokanohjaajalla on kokonaiskuva tuen tarpeesta ja toteutumisesta. Hän tekee säännöllistä yhteistyötä oppilaan ja huoltajien sekä muiden opettajien kanssa.

Vanhemmat saavat tiedon tuen tarpeesta luokanopettajalta/aineenopettajalta, ja erilaisia tukimuotoja voidaan kehittää yhdessä kodin kanssa.

Yleisessä tuessa voidaan oppilaalle laatia oppimissuunnitelma. Myös pidemmälle edistyneen oppilaan opiskelua voidaan syventää ja laajentaa oppimissuunnitelman avulla. Oppimissuunnitelman laatimisesta vastaa luokanopettaja/luokanohjaaja. Se tehdään yhteistyössä muiden opettajien, oppilaan ja huoltajien kanssa.

Tehostettu tuki

- tehostetun tuen käytännön järjestäminen
- pedagogisen arvion laadintaan liittyvät käytänteet
- toimintatavat oppilaan tehostetun tuen aloittamisessa, toteuttamisessa ja päättämisessä
- oppimissuunnitelman laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet
- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa
- menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen arvion ja oppimissuunnitelman laadinnassa, tehostetun tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa

Tehostettua tukea annetaan silloin kun yleinen tuki ei riitä. Tavoitteena on turvata oppilaalle edellytykset edetä opinnoissaan ja edistää hänen hyvinvointiaan. Siirtyminen tehostettuun tukeen edellyttää pedagogisen arvion laatimista. Pedagogisen arvion laativat luokanopettaja/luokanohjaaja yhdessä erityisopettajan ja muiden oppilasta opettavien opettajien kanssa. Arvion tekemisessä voidaan käyttää myös muita asiantuntijoita. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, hyödynnetään niitä huoltajan luvalla. Pedagogisen arvion laatimisessa hyödynnetään oppilaalle jo mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelmaa.

Tehostetun tuen piirissä olevalle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, joka perustuu pedagogiseen arvioon. Luokanopettaja/luokanohjaaja ja erityisopettaja suunnittelevat tukikokonaisuuden yhdessä oppilaan ja huoltajien sekä asiantuntijoiden kanssa. Oppilaan rooli tuen suunnittelussa kasvaa perusopetuksen edetessä. Luokanopettaja/luokanohjaaja seuraa oppilaan koulunkäynnin etenemistä

yhteistyössä erityisopettajan kanssa. Luokanopettajalla/luokanohjaajalla on kokonaiskuva tuen tarpeesta ja sen toteutumisesta. Hän tekee säännöllistä yhteistyötä oppilaan ja huoltajien kanssa ja erilaisia tukimuotoja voidaan kehittää yhdessä kodin kanssa. Viestintä hoidetaan erityisopettajan ja luokanopettajan/aineenopettajan välityksellä.

Oppimissuunnitelma on opetussuunnitelmaan perustuva kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, tarvittavista opetusjärjestelyistä sekä oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta. Oppimissuunnitelma ohjaa myös opettajien yhteistyötä tuen toteuttamisessa. Oppimissuunnitelmaa arvioidaan vähintään kerran vuodessa ja tarpeen vaatiessa useammin. Mikäli arvioinnin perusteella todetaan tuen tarpeen muuttuneen tai annettu tuki ei hyödytä oppilasta, päivitetään oppimissuunnitelma niin, että se vastaa oppilaan tuen tarpeen muuttunutta tilannetta.

Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki. Osa-aikaisen erityisopetuksen määrä muun opetuksen yhteydessä voi lisääntyä. Muita tukimuotoja ovat samanaikaisopetus, eriyttäminen sekä joustavat työtavat ja opetusryhmät. Tarvittaessa avustajaresurssia voidaan kohdentaa tehostetun tuen piirissä olevalle oppilaalle.

Tehostetun tuen aloittaminen, järjestäminen ja tarvittaessa palaaminen takaisin yleisen tuen piiriin käsitellään pedagogiseen arvioon perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Käsiteltävä koskevat tiedot kirjataan pedagogiseen arvioon.

Erityinen tuki

- erityisen tuen käytännön järjestäminen

Erityinen tuki koostuu erityisopetuksesta ja muusta oppilaan tarvitsemasta tuesta, jotka muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden. Käytävissä ovat kaikki koulun pedagogiset ja muut tukimuodot. Erityisen tuen oppilas kuuluu joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin. Hän opiskelee joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain. Mikäli oppilas opiskelee oppiaineittain, hän opiskelee eri oppiaineissa joko yleisen tai yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti.

Jos tehostetun tuen piirissä oleva oppilas tarvitsee lisää tukea oppimiseen, hänelle laaditaan pedagoginen selvitys, jonka pohjalta hän voi saada päätöksen erityisestä tuesta. Erityisen tuen piirissä oleva oppilas voi opiskella integroituna yleisopetuksen luokassa, pienryhmässä erityisopettajan kanssa tai molemmissa. Oppilas, joka saa erityistä tukea, työskentelee paljon pienryhmissä ja usein erityisopettajan kanssa. Oppilas opiskelee oman henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) mukaisesti. HOJKS laaditaan erityisopettajan ja luokanopettajan/aineenopettajan, kodin ja oppilaan sekä mahdollisesti muiden asiantuntijoiden yhteistyönä.

- pedagogisen selvityksen laadintaan liittyvät käytänteet

Ennen erityistä tukeen siirtymistä oppilaan tuen tarpeesta tehdään pedagogisen selvitys opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Moniammatilliseen selvitystyöhön osallistuvat oppilaan luokanopettaja/luokanohjaaja, muut oppilasta opettavat opettajat ja erityisopettaja sekä tarvittavat oppilashuollon asiantuntijat. Tuen tarpeiden selvittäminen sekä tuen suunnittelu tehdään yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Pedagogiseen selvitykseen kirjataan oppilaan sekä huoltajan näkökulma oppilaan oppimisesta ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta (huoltajan kuuleminen).

Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään oppilaan tuen tarpeesta aiemmin laadittua pedagogista arviota ja oppilaan oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Pedagogisen selvityksen lisäksi erityisen tuen päätöksen

valmistelemiseksi hankitaan tarvittaessa muita lausuntoja. Mikäli oppilaalla on kuntoutus- tai muita suunnitelmia, voidaan niitä käyttää pedagogisessa selvityksen tekemisessä huoltajan luvalla.

- oppilaan ja huoltajan kuulemiseen liittyvä menettely

Ennen HOJKS:n laatimista kuullaan sekä oppilasta että huoltajia. Erityisopettaja tai luokanopettaja/luokanohjaaja kutsuu huoltajat ja oppilaan kuulemiseen. Tämä kuuleminen dokumentoidaan kirjallisesti pedagogiseen selvitykseen.

- erityisen tuen päätöksen tekeminen

Päätöksen erityisestä tuesta tekee opetuspäällikkö. Päätöksessä määritellään oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen.

- erityisen tuen päätöksen tarkistaminen

Erityisen tuen tarpeellisuus tarkistetaan toisen vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä. Tarkistuksesta vastaa erityisopettaja yhteistyössä luokanopettajan/luokanohjaajan kanssa. Päätös tarkistetaan myös aina oppilaan tuen tarpeen muuttuessa sellaisissa asioissa, joista päätetään erityisen tuen päätöksessä. Tarkistamista varten oppilaan tuen tarpeista tehdään uusi pedagoginen selvitys.

- toimintatavat, kun erityinen tuki päätetään lopettaa ja tuki jatkuu tehostettuna tukena

Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, tehdään sen lopettamisesta päätös. Päätöksen tekee opetuspäällikkö uuden pedagogisen selvityksen pohjalta. Tällöin oppilas siirtyy tehostetun tuen piiriin.

- HOJKS:n laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet sekä

- yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken pedagogisen selvityksen ja HOJKS:n laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa

Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), johon kirjataan kaikki oppilaan saama tuki opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. HOJKS:n laatimisessa voidaan hyödyntää oppilaalle osana tehostettua tukea tehtyä oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Mikäli oppilaalla on kuntoutus- tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppilaan kanssa työskentelevä erityisopettaja, luokanopettaja/luokanohjaaja, tarvittaessa muut oppilasta opettavat opettajat sekä tarvittaessa oppilashuollon asiantuntijat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä.

HOJKS tarkistetaan tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaisesti. Sitä muutetaan aina oppilaan tuen tarpeen tai opetuksen tavoitteiden muuttuessa. Jos erityisen tuen antaminen päätetään lopettaa, oppilaalle laaditaan ensin pedagoginen selvitys ja sitten oppimissuunnitelma tehostetun tuen antamiseksi. Tuen toteutumisen seurannan ja HOJKS:n tarkistamisen tekevät oppilaan kanssa työskentelevä erityisopettaja, luokanopettaja/luokanohjaaja ja tarvittaessa muut oppilasta opettavat opettajat sekä tarvittaessa oppilashuollon asiantuntijat yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa.

- menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä LIITE OPH-4606-2022

Huoltajien kanssa sovitaan lausuntojen lukemisesta, käytöstä ja säilyttämisestä. Mikäli asiantuntijalausunto on pedagogisen selvityksen tai HOJKS:n perusteena, säilytetään sitä sivistystoimen arkistossa siihen asti, kunnes oppilaan oppivelvollisuudesta on kulunut kymmenen vuotta.

- menettelytavat ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, erityisen tuen järjestämisessä sekä tuen vaikutusten seurannassa ja arvioinnissa

Erityisopettaja, luokanopettaja/luokanohjaaja ja aineenopettaja ovat yhteydessä kodin kanssa pedagogisen selvityksen ja HOJKSin laadinnassa, ja erilaisia tukimuotoja voidaan kehittää yhdessä kodin kanssa.

Tarvittaessa myös opiskeluhoito voidaan ottaa mukaan. Tarvittaessa voidaan myös saada asiantuntijalausuntoja ulkopuolisilta tahoilta, kuten HUS:ilta tai Folkhälsanilta.

- oppimäärän yksilöllistämiseen liittyvät toimintatavat osana pedagogisen selvityksen laadintaa, erityisen tuen päätöstä ja HOJKSin laatimista.

Opetus järjestetään ottaen huomioon oppilaiden edellytykset ja se voi perustua eri laajuisiin oppimääriin. Ensijaisena tavoitteena on tukea oppilaan opiskelua siten, että yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet on mahdollista saavuttaa kaikissa oppiaineissa.

Mikäli edes ydinsisältöihin liittyvien tavoitteiden saavuttaminen hyväksytysti ei tuesta huolimatta ole oppilaalle mahdollista, yhden tai useamman oppiaineen oppimäärä voidaan yksilöllistää (ks. luku 7.4.4).

Oppilaan tilanne arvioidaan pedagogisessa selvityksessä, jonka opettaja tai useampi opettaja yhdessä laativat. Suositeltavaa olisi, että koulupsykologi tai muu asiantuntija kartoittaisi oppilaan tilanteen ja antaisi lausunnon oppimäärän yksilöllistämisen tarpeesta. Lausunto liitetään pedagogiseen selvitykseen. Huoltajalle tiedotetaan tilanteesta ja selvitetään oppiaineen/oppiaineiden oppimäärän yksilöllistämisen merkitys oppilaan opiskelulle sekä sen mahdolliset vaikutukset jatko-opintoihin. Pedagogisen selvityksen ja huoltajien kuulemisen jälkeen tehdään oppiaineen tai oppiaineiden oppimäärän yksilöllistämistä erityisen tuen päätös kuten edellä on kuvattu. Mikäli myöhemmin ilmaantuu tarve yksilöllistää lisää oppiaineiden oppimääriä, laaditaan siitä uusi pedagoginen selvitys ja erityisen tuen päätös.

Yksilöllistettävän oppiaineen opetuksesta vastaava opettaja laatii sisällöt, jotta erityisopettaja voi koota yksilöllistetyt sisällöt HOJKSiin

- pidennetyn oppivelvollisuuden järjestäminen

- o lapsen ohjautuminen pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, monialainen yhteistyö prosessissa

Lapsen pidennettyyn oppivelvollisuuteen ottamisen valmistelu aloitetaan lapsen omassa varhaiskasvatyksikössä varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja huoltajien sekä tarvittavien muiden asiantuntijoiden yhteistyönä. Opiskelun järjestämisestä neuvotellaan yksilöllisesti lapsen tarpeet huomioiden huoltajien, opetuksen järjestäjän ja erityisopetuksen edustajan, muiden kuntoutukseen osallistuneiden asiantuntijoiden sekä hoitoon osallistuneen varhaiskasvatuksen / esiopetuksen henkilöstön kanssa.

Oppivelvollisuus alkaa kuusivuotiaana. Pidennetyn oppivelvollisuuden päätös pyritään tekemään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapsen on tällöin mahdollista osallistua 5-vuotiaana varhennettuun esiopetukseen. Lapsen esiopetuksen pituus, sen ajoittuminen ja opetusjärjestelyt suunnitellaan yksilöllisesti lapsen tarpeiden mukaisesti. Esiopetus voi 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville oppilaille annettavassa erityisopetuksessa kestää kaksi vuotta. (Pol 9 § 2 mom.)

Pidennetyn oppivelvollisuuden ja erityisen tuen ensikertaisen päätöksen perusteluina tulee olla psykologinen tai lääketieteellinen lausunto. Pedagogista selvitystä ei tarvita. Päätökset tehdään aina perustuen yksittäisen oppilaan tilanteen arviointiin, hänen vahvuuksiinsa ja yksilöllisen tuen tarpeisiinsa. Mahdollista pedagogista selvitystä voi hyödyntää päätöksen perusteluna, sillä asiantuntijalausunnon sisältö

ei sido päätöksentekijää. Varhaiskasvatustyöryhmän johtaja huolehtii hallintolain mukaisen kuulemisen järjestämisestä.

o opetuksen käytännön järjestäminen

Pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä oleva lapsi saa pääsääntöisesti Kauniaisissa 2x45min/viikossa lapsen tulevan peruskoulun erityisopettajan erityisopetusta ensimmäisenä oppivelvollisuusvuotenaan.

Lapsen siirtyessä perusopetukseen toisen kunnan alueelle, tiedotetaan kuntaa Kauniaisten tavasta järjestää pidennetyt oppivelvollisuuden lapsen erityisopetus. Mikäli kyseinen kunta ei järjestä erityisopetusta Kauniaisten mallin mukaisesti, toteuttaa lapsen esiopetusyksikön varhaiskasvatuksen erityisopettaja lapselle kuuluvan erityisopetuksen. (2x45min/vko)

Pidennetyt oppivelvollisuuden päätöksen saaneen lapsen erityisopetus toteutetaan inklusiivisten periaatteiden mukaisesti osana lapsen omaa viiteryhmiä. Opetus järjestetään yhteistyössä lapsen esiopettajan ja lapsen varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa lapsen omassa esiopetus- tai varhaiskasvatustyöryhmässä. Lapsen siirtyessä peruskouluun erityisopetusta jatketaan inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ja opetus järjestetään HOJKSin mukaisesti. Nivelvaiheessa esiopetuksesta peruskouluun esiopettaja/varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja luokanopettaja/erityisopettaja suunnittelevat ja tarkistavat opetusjärjestelyt. Henkilökohtaista opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laativat luokanopettaja, erityisopettaja ja mahdollisesti muut asiantuntijat yhdessä.

o yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen kanssa sekä muu yhteistyö, eri toimijoiden vastuut ja työnjako

Esiopetuksen kesto ja perusopetuksen aloittaminen suunnitellaan moniammatillisesti lapsen edistymisen, tuen tarpeen ja kokonaistilanteen perusteella ja samalla lapsen huoltajille annetaan tietoa pidennetyt oppivelvollisuuden vaihtoehdoista ja valinnan vaikutuksista. Pidennetyt oppivelvollisuuden piiriin kuuluvan lapsen tuen järjestämiseksi yhteistyö varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä on välttämätöntä. Yhteistyön muotoja ovat siirtopalaverit, siirtymiseen liittyvät tutustumiset ja mahdolliset harjoittelujaksot sekä mahdollinen muu yhteistyö perusopetuksen erityisopetuksen kanssa. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa vammaispalveluiden sekä lasta tutkivan ja / tai kuntouttavan tahon kanssa.

Kauniaisissa lapsen pidennetty oppivelvollisuus ruotsinkielisessä/suomenkielisessä esiopetuksessa, voidaan järjestää myös muussa varhaiskasvatustyöryhmässä kuin esiopetusyksikkö Förskolansissa tai suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa vuosittain vahvistettavissa esiopetusyksiköissä lapsen tarpeen niin vaatiessa.

o yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa

On tärkeää, että huoltajille selvitetään erilaiset tavat, joiden mukaan pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan opetus voidaan järjestää. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja keskustelee huoltajien kanssa pidennetyt oppivelvollisuuden järjestämisestä. Huoltajille tarjotaan myös tietoa erilaisista kouluvaihtoehdoista.

o eri oppiaineiden mahdollinen yhdistäminen oppiainekokonaisuuksiksi tai jakaminen osa-alueisiin sekä niiden tarkempi kuvaus

o tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien tarkempi kuvaus toiminta-alueittain

Kauniaisten ja Espoon välisen sopimuksen mukaan vammaispalvelulain tai kehitysvammalain mukaisen päätöksen saaneille, suomenkielisen perusopetuksen oppilaille sekä autismiopetusta tarvitseville, suomenkielisen perusopetuksen oppilaille oppilaspaikka osoitetaan Espoosta. Ruotsinkielisille lapsille paikka haetaan erikseen Zacharias Topeliuksen koulusta tai Valteri Skillasta. Myös muulla tavoin vammaisen tai vakavasti sairaan oppilaan opetus voi olla oppilaan terveydentilaan liittyvistä tai muista erityisistä syistä perusteltua järjestää toiminta-alueittain. Opetuksen järjestämisestä oppiainejaon sijasta toiminta-alueittain päätetään erityisen tuen päätöksessä.

Toiminta-alueittain opiskeleva oppilas opiskelee seuraavia taitoja: motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot. Opetuksen järjestäminen perustuu jokaisen oppilaan kohdalta kokonaisvaltaisten tavoitteiden määrittelyyn, oppilasryhmässä tapahtuvan vuorovaikutuksen edistämiseen sekä toimivan ja motivoivan oppimisympäristön kehittämiseen. Opetuksen suunnittelun lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja tavoitteena oppilaan koko potentiaalin käyttöön saaminen. Koulupäivän eri toimintoja hyödynnetään oppimisessa. Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan kunkin toiminta-alueen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä edistymisen seuranta ja arviointi kuvataan HOJKSissa. Tavoitteet asetetaan yksilöllisesti siten, että ne ovat saavutettavissa olevia ja oppilaalle mielekkäitä. Toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat osallistuvat kaikkiin koulun yhteisiin tapahtumiin kunkin edellytysten mukaan. He ovat päivittäin vuorovaikutuksessa muiden oppilaiden kanssa välitunneilla. Koulun juhliin ja yhteisiin tapahtumiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille annetaan mahdollisuuksia myönteisille elämyksille ja tuetaan hänen kasvuaan tasapainoiseksi ja itseensä luottavaksi nuoreksi, joka osaa käyttää taitojaan käytännön elämässä.

Jokaisen oppilaan koulunkäynti suunnitellaan yksilöllisten tarpeiden mukaisiksi huoltajien ja moniammatillisen yhteistyöverkoston avulla.

Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

- käytännön järjestäminen

Tukiopetus

Tukiopetus tulee järjestää suunnitelmallisesti ja koulun yhteisten periaatteiden mukaisesti joko oppilaan koulupäivän aikana tai oppituntien ulkopuolella. Tukiopetuksen tarjoaminen tukitoimena kirjataan oppilaan pedagogisiin asiakirjoihin ja Wilma-järjestelmän tukitoimiin. Se voi olla yksilöopetusta, samanaikaisopetusta tai pienryhmäopetusta. Sitä voidaan antaa myös ennaltaehkäisevänä tukitoimena. Tukiopetusta voi antaa oppilaan oma tai muu opettaja. Koulun tulee tiedottaa huoltajalle oppilaan tukiopetuksen tarpeesta ja järjestämisestä. Oppilaan oppimisen tukemiseksi opettajien tulee tarjota tukiopetusta mieluummin ennakkoiden, mutta kuitenkin heti tuen tarpeen ilmetessä.

Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteena on oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy, korjaava opetus sekä oppimisen tukeminen. Oppilaat ohjautuvat osa-aikaiseen erityisopetukseen oppilaan, opettajien, huoltajien aloitteesta tai erilaisten seulontatestien kautta. Osa-aikainen erityisopetus on joko ennaltaehkäisevää tai jo ilmenneitä vaikeuksia kuntouttavaa. Sitä annetaan

pienryhmissä, samanaikaisopetuksena tai yksilöopetuksena. Osa-aikaista erityisopetusta voi saada kaikkien tukimuotojen aikana.

Osa-aikainen erityisopetus on koulun sisäistä pedagogista toimintaa ja koulunkäynnin tukea. Erityisopettaja konsultoi opettajia. Luokanopettaja/luokanvalvoja, aineenopettaja sekä erityisopettaja keskustelevat oppilaan osa-aikaisen erityisopetuksen tarpeesta ja järjestämisestä. Osa-aikaisen erityisopetuksen tarjoaminen tukitoimena kirjataan oppilaan pedagogisiin asiakirjoihin ja Wilma-järjestelmän tukitoimiin.

Erityisopetus

Erityinen tuki järjestetään Kauniaisissa ensisijaisesti inklusion periaatteen mukaisesti.

Erityistä tukea voidaan antaa koulussa monin eri tavoin:

- yleisopetuksen luokassa erityisopettajan konsultaation turvin
- luokassa erityisopettajan kanssa
- yleisopetuksessa avustajan tukemana ja osittain erityisopetuksessa
- erityisopetuksen pienryhmässä ja osittain yleisopetuksessa
- erityisopetuksen pienryhmässä

Erityisen tuen aikana käytettävissä ovat erityisopetuksen lisäksi myös kaikki muut perusopetuksen tukimuodot.

• yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken

Oppilaan tuen toteuttaminen on kaikkien koulun aikuisten vastuulla. Erityisopettaja osallistuu tuen tarpeen arviointiin, tuen suunnitteluun, tuen toteutumisen arviointiin ja tuen toteuttamiseen.

Luokanopettaja/luokanvalvoja ja erityisopettaja vastaavat oppilaalle kohdistettavasta tuesta. Tukiopetusta voi antaa oppilaan oma tai muu opettaja.

• oppilaalle ja huoltajille tiedottamiseen ja oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvät toimintatavat

Yhteistyö lapsen ja lapsen huoltajien kanssa on eräs keskeisimpiä asioita lapsen tuen suunnittelussa, sekä järjestämisessä. Lapselle on aina annettava mahdollisuus oman mielipiteensä ilmaisemiseen tehtäessä lapsen elämään kohdistuvia päätöksiä. Luokanopettaja/luokanvalvoja/aineenopettaja/erityisopettaja pitää yhteyttä huoltajiin tukeen liittyen.

Opetussuunnitelmassa määritellään tulkitsemis- ja avustajapalveluihin sekä muihin opetuspalveluihin ja erityisiin apuvälineisiin liittyvät hallinnolliset käytänteet ja päätöksenteko opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Tehostettua tukea saavan lapsen palveluiden ja apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa arvioissa. Yleistä ja tehostettua tukea saavalle lapselle tehdään lapsen tarvitsemista palveluista ja erityisistä apuvälineistä hallintopäätös. Erityistä tukea saavan lapsen palveluiden ja erityisten apuvälineiden tarve arvioidaan pedagogisessa selvityksessä ja niistä päätetään erityisen tuen päätöksessä. Palveluiden ja apuvälineiden käyttö kuvataan oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa.